

PENSIJŲ FONDŲ VEIKLOS STATISTINIO TYRIMO METODIKA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Pensijų fondų veiklos statistinio tyrimo metodikoje (toliau – metodika) pateikiama informacija apie statistinio tyrimo (toliau – tyrimas) organizavimo tvarką, tikslą, nurodomi tyrimą reglamentuojantys teisės aktai, naudojami klasifikatoriai, statistinės informacijos šaltiniai, taikomi statistinės informacijos rinkimo ir apdorojimo būdai, statistinių rodiklių skaičiavimo apibrėžimai, vartotojams pateikiami rezultatai.

2. Tyrimas atliekamas nuo 2004 m. Informaciją tyrimui apie pensijų fondų veiklą teikia Lietuvos bankas.

II. TIKSLAS

3. Tyrimo tikslas – rengti ir skelbti Europos Sąjungos reikalavimus ir nacionalinių sąskaitų poreikius atitinkančią statistinę informaciją apie pensijų fondų veiklą.

4. Pagrindiniai statistinės informacijos vartotojai yra valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos, Europos Sąjungos statistikos tarnyba (toliau – Eurostatas), žiniasklaida, studentai ir verslo atstovai. Tyrimo pagrindu parengta statistinė informacija teikiama ir nacionalinėms sąskaitoms sudaryti.

5. Tiriamasis laikotarpis – kalendorinis ketvirtis ir kalendoriniai metai.

III. PAGRINDINĖS SĄVOKOS

6. Metodikoje vartojamos sąvokos:

6.1. **Pensijų fondas** – pensijas kaupiantiems fiziniams asmenims, taip pat Lietuvos Respublikos pensijų kaupimo įstatyme nustatytais pagrindais kitiems asmenims bendrosios dalinės nuosavybės teise priklausantis pensijų turtas, kurio valdymas perduotas pensijų kaupimo bendrovei.

6.2. **II pakopos pensijų fondus sudaro tikslinių pensijų fondų dalyvių grupių pensijų fondai ir pensijų turto išsaugojimo pensijų fondai:**

6.2.1. **Tikslinės pensijų fondų dalyvių grupės pensijų fondas** – tikslinės pensijų fondų dalyvių grupės gyvenimo ciklo investavimo strategiją įgyvendinantis pensijų fondas, kurio investicijų portfelis sudaromas ir valdomas siekiant užtikrinti optimalų rizikingų ir mažiau rizikingų turto klasių santykį atsižvelgiant į likusią šio fondo dalyvių dalyvavimo pensijų kaupime trukmę, kad dalyvis gautų didžiausią investicijų naudą visu kaupimo laikotarpiu.

6.2.2. **Pensijų turto išsaugojimo pensijų fondas** – pensijų fondas, kuris sudaromas ir valdomas siekiant apsaugoti dalyvio sukauptą pensijų turtą nuo infliacijos rizikos ir kiek įmanoma labiau apriboti dalyviui tenkančią investavimo riziką.

6.3. **III pakopos pensijų fondai** susiję su papildomo savanoriško pensijų kaupimo veikla – finansine veikla, kurią sudaro piniginių lėšų pagal pensijų kaupimo sutartis rinkimas, jų investavimas ar reinvestavimas į diversifikuotą finansinių priemonių portfelį ir pensijų išmokų mokėjimas Papildomo savanoriško pensijų kaupimo įstatyme ir pensijų fondo taisyklėse nustatytais sąlygomis kaupime dalyvaujantiems asmenims ir kita su tuo susijusi veikla.

IV. TEISINIS PAGRINDAS

7. Tyrimą reglamentuojantys teisės aktai:

7.1. 2008 m. kovo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 295/2008 dėl verslo struktūros statistikos (OL 2008 L 97, p. 13), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2014 m. gegužės 2 d. Komisijos reglamentu (ES) Nr. 446/2014 (OL 2014 L 132, p. 13);

7.2. 2013 m. gegužės 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 549/2013 dėl Europos nacionalinių ir regioninių sąskaitų sistemos Europos Sąjungoje (OL 2013 L 174, p. 1), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2015 m. balandžio 22 d. Komisijos deleguotuoju reglamentu (ES) 2015/1342 (OL 2015 L 207, p. 35);

7.3. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. gegužės 16 d. nutarimas Nr. 569 „Dėl Lietuvos Respublikos makroekonominės ir su ja susijusios statistikos rengimo“.

V. TAIKOMI KLASIFIKATORIAI

8. Ekonominės veiklos rūšių klasifikatorius (EVRK 2 red.), patvirtintas Statistikos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės generalinio direktoriaus 2007 m. spalio 31 d. įsakymu Nr. DĮ-226 „Dėl Ekonominės veiklos rūšių klasifikatoriaus patvirtinimo“, skelbiamas oficialiosios statistikos portale“ osp.stat.gov.lt → [Klasifikatoriai](#).

VI. TIRIAMOSIOS VISUMOS (POPULIACIJOS) ELEMENTŲ APRĖPTIS, VERTINAMI PARAMETRAI

9. Tyrime dalyvauja II ir III pakopos pensijų fondai. Vadovaujantis Eurostato rekomendacijomis, II pakopos pensijų fondų veikla klasifikuojama kaip K.65.30 veiklos rūšis, o III pakopos pensijų fondų – kaip K.64.30 veiklos rūšis pagal EVRK 2 red.

10. Pensijų fondų veikla Lietuvoje gali užsiimti valdymo ir draudimo įmonės, turinčios priežiūros institucijos išduotą licenciją ar leidimą užsiimti šia veikla. Įmonių, užsiimančių šia ekonomine veikla, sąrašus ir jų valdomų pensijų fondų sąrašus skelbia Lietuvos bankas interneto svetainėje <http://www.lb.lt>.

11. Pensijų fondai yra atskiri ekonominiai subjektai, kurių apskaita ir atskaitomybė atskirta nuo juos valdančių draudimo ir valdymo įmonių apskaitos ir atskaitomybės.

12. Tyrimo aprėptis yra visa šalies ekonominė teritorija.

13. Pagrindiniai tyrimo rodikliai yra grynujų aktyvų ir grynujų aktyvų pokyčių ataskaitų rodikliai, pensijų fondų dalyvių skaičius (aktyvių dalyvių skaičius, dalyviai, kurių teisės į išmokas atidėtos), pensijų fondų struktūriniai rodikliai (produkcijos vertė, bendras prekių ir paslaugų pirkimas, pridėtinė vertė gamybos sąnaudomis, bendrasis likutinis perteklius ir kt.).

VII. TAIKOMI METODAI

14. Tyrimas yra ištisinis, atliekamas remiantis informacija gauta iš administracinių duomenų šaltinio.

15. Statistinei informacijai parengti taikomi grupavimo ir sumavimo metodai.

VIII. STATISTINĖS INFORMACIJOS ŠALTINIAI, SURINKIMAS IR APDOROJIMAS

16. Suvestinę informaciją pagal pensijų fondų pakopas teikia Lietuvos bankas:

16.1. Pensijų fondų ketvirtinės ir metinės grynujų aktyvų ir grynujų aktyvų pokyčių ataskaitų suvestinės;

16.2. Metinė verslo struktūros statistinė informacija.

17. Lietuvos statistikos departamentas ketvirtinę ir metinę informaciją iš Lietuvos banko gauna Statistinės informacijos ir duomenų teikimo sutartyje nustatytais terminais ir forma.

18. Pensijų fondų metinės verslo struktūros rodikliams parengti naudojama Lietuvos banko teikiama II ir III pakopos pensijų fondų verslo struktūros statistikos informacija. Statistinė informacija sumuojama, tikrinamas suvestinės informacijos tarpusavio suderinamumas, analizuojamas statistinių rodiklių kitimas laiko atžvilgiu.

IX. STATISTINĖS INFORMACIJOS KOKYBĖS UŽTIKRINIMAS

19. Atliekama Lietuvos banko pateiktų apibendrintų grynujų aktyvų, grynujų aktyvų pokyčių ataskaitų ir verslo struktūros rodiklių loginė ir aritmetinė kontrolė, analizuojamas jų kitimas laiko atžvilgiu. Informacija sumuojama, analizuojamas gautų statistinių rodiklių reikšmių tarpusavio suderinamumas, lyginama su praėjusiais laikotarpiais. Abejotinų rodiklių reikšmės tikslinamos aiškinantis su Lietuvos banku. Struktūrinės verslo statistikos rodiklių reikšmių tarpusavio suderinamumui patikrinti naudojamos Eurostato pateiktos rodiklių kokybės tikrinimo sąlygos.

20. Paskelbus statistinę informaciją Oficialiosios statistikos portale, atnaujinami metainformacijos aprašai, kuriuose pateikiama informacija apie statistinių rodiklių kokybę pagal šias charakteristikas: reikalingumą, tikslumą ir patikimumą, savalaikiškumą ir punktualumą, palyginamumą ir suderinamumą.

X. STATISTINĖS INFORMACIJOS KONFIDENCIALUMO UŽTIKRINIMAS

21. Tyrimo duomenų ir statistinės informacijos konfidencialumo užtikrinimo tvarką nustato Integruotos statistikos informacinės sistemos duomenų saugos nuostatai ir Integruotos statistikos informacinės sistemos saugaus elektroninės informacijos tvarkymo taisyklės, patvirtintos Lietuvos statistikos departamento generalinio direktoriaus 2015 m. vasario 20 d. įsakymu Nr. DĮ-42 „Dėl integruotos statistikos informacinės sistemos saugos politiką įgyvendinančių dokumentų patvirtinimo ir statistikos informacinės sistemos veiklos atkūrimo darbo grupės sudarymo“ (nauja redakcija patvirtinta Lietuvos statistikos departamento generalinio direktoriaus 2018 m. rugpjūčio 8 d. įsakymu Nr. DĮ-180).

22. Statistinė tyrimo informacija skelbiama taip, kad būtų apsaugota nuo tiesioginės ir netiesioginės statistinio vieneto duomenų atskleidimo galimybės.

XI. STATISTINIŲ RODIKLIŲ SKAIČIAVIMO ALGORITMAI IR KITI TEORINIAI PAAIŠKINIMAI

23. Rengiant verslo struktūros statistiką, skaičiuojami šie makroekonominiai rodikliai:

23.1. Pridėtinė vertė gamybos sąnaudomis (12 15 0);

23.2. Produkcijos vertė (12 12 0);

23.3. Apyvarta (12 11 0);

23.4. Bendrasis likutinis perteklius (12 17 0).

Pridėtinė vertė gamybos sąnaudomis (12 15 0) yra lygi:

Produkcijos vertė (12 12 0)

minus Prekių ir paslaugų pirkimas (13 11 0)

Produkcijos vertė (12 12 0) yra lygi:

Bendros veiklos išlaidos (48 06 0)

Apyvarta (12 11 0) yra lygi:

Iš dalyvių gautinos pensijų įmokos (48 00 1)

plius Iš darbdavių gautinos pensijų įmokos (48 00 2)

plius Gaunami pervedimai (48 00 3)

plius Kitos pensijų įmokos (48 00 4)

Bendrasis likutinis perteklius (12 17 0) yra lygus:

Pridėtinė vertė gamybos sąnaudomis (12 15 0)

minus Išlaidos personalui (13 31 0)

Pagal Lietuvoje galiojančius įstatymus pensijų fondų valdymas yra perduotas pensijų fondų valdymo įmonėms. Todėl pensijų fondai neturi darbuotojų, o už valdymą sumoka mokestį juos valdančioms įmonėms. Dėl to pensijų fondų Pridėtinė vertė gamybos sąnaudomis ir Bendrasis likutinis perteklius visada lygūs 0.

XII. NAUDOJAMOS KOMPIUTERIŲ PROGRAMOS

24. Informacija iš administracinių šaltinių gaunama *MS Excel* lentelėse. Statistiniai darbai atliekami naudojant *MS Excel* skaičiuoklę.

XIII. KITI SPECIFINIAI ASPEKTAI

25. Pastebėjus reikšmingas klaidas, paskelbus statistinius rodiklius, atliekama neplaninė revizija.

26. Revizija atliekama pagal Lietuvos statistikos departamento generalinio direktoriaus 2013 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. DĮ-262 nustatytus Bendruosius statistinių rodiklių revizijų atlikimo, analizės ir skelbimo principus.

XIV. STATISTINĖS INFORMACIJOS SKLAIDA

27. Metinė statistinė informacija skelbiama pagal statistinės informacijos skelbimo kalendorių:

27.1. Oficialiosios statistikos portale <https://osp.stat.gov.lt>;

27.2. Statistikos leidinyje „Lietuvos statistikos metraštis“;

27.3. Statistinė informacija skelbiama Eurostato duomenų bazėje.

27.4. Ketvirtinė ir metinė informacija naudojama verslo struktūros statistikos rodikliams skaičiuoti ir nacionalinėms sąskaitoms sudaryti.

XV. NAUDOTOS LITERATŪROS SĄRAŠAS

28. *Methodological manual for pension funds statistics version 2.0*, Luxembourg: European Commission, Statistical Office of the European Communities, Eurostat, 2008.

XVI. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

29. Pasikeitus metodikoje nurodytiems teisės aktams, taikomos aktualios šių teisės aktų redakcijų nuostatos.

Parengė
Įmonių statistikos skyrius